

чтобы все больше открывать в нем и вкладывать в него» [1, с. 123]. Тем самым философ утверждает за языком особенное автономное состояние, в котором пребывает человек. При сознательном усилии внимания на данном явлении человек может как воспринять состояние, в котором находится, так и наполнить, обогатить его новыми смыслами и содержаниями.

Исходя из вышеприведенных концепций, можно прийти к выводу, что проблема соотношения мышления и языка не является разрешенной. Вокруг нее ведутся активные дискуссии в междисциплинарном научном ключе. Более глубокое исследование бессловесной мысли позволит иначе взглянуть на сознание и его атрибуты в целом. Это является основанием для ее дальнейшей разработки и более фундаментального исследования в рамках указанной проблематики.

Список использованных источников:

1. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию // Москва, 1984. – 400 с.
2. Журавлев И. В., Журавлева Ю. В., Слово и объект (возможна ли бессловесная мысль). Вопросы психолингвистики. 2018, 2(36), 42-57.
3. Hurlburt R. T., Akhter S. A. Unsymbolized thinking. Consciousness and Cognition. 2008, 17, 1364-1374.
4. Kennison, Shelia. Introduction to language development // Los Angeles, 2013. – 496 pp.
5. Siewert, C. P. The significance of consciousness // Princeton, 1998. – 392 pp.
6. Whorf, B. L. Language, thought and reality: selected writings of Benjamin Lee Whorf // Massachusetts Institute of Technology, 1956. – 279 pp.

Обитоцька В.С.

студентка;

Мазур Т.В.

кандидат психологічних наук, доцент,

Чернігівський національний технологічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ

Проблема зайнятості населення стала однією з найгостріших соціальних проблем, з якими зіткнулося людство у ХХІ столітті. Безробіття несе з собою не тільки бідність значним верствам населення, але й духовну та моральну деградацію людства. Тому вирішення проблеми зайнятості населення стоїть в числі найважливіших, першочергових завдань у будь-якій цивілізованій країні.

Дослідження щодо соціально-психологічної ситуації безробіття у вітчизняній науці центруються, здебільшого, навколо виявлення форм поведінкової активності безробітних, виявлення способів і механізмів, які забезпечують подолання особистісної кризи в ситуації безробіття і відновлення трудової зайнятості.

В Україні діють чимало державних закладів та установ, які здійснюють працевлаштування громадян та надають їм соціальні послуги. Одним із основних є центр зайнятості – це орган державної служби зайнятості, створений для реалізації політики зайнятості населення і забезпечення громадянам відповідних гарантій. Діяльність центру зайнятості здійснюється під керівництвом Міністерства праці та соціальної політики України і місцевих органів державної влади. Відповідно до законодавства кожен громадянин має право звернутися до центру зайнятості та отримати безкоштовно консультацію, відповідну інформацію та сприяння у пошуку роботи або працевлаштуватися самостійно [1, с. 187].

Основними напрямками діяльності центру зайнятості є:

- реєстрація безробітних;
- реєстрація вакантних місць;
- працевлаштування безробітних та інших осіб, бажаних отримати роботу;
- вивчення кон'юнктури ринку праці та надання інформації про неї;
- тестування осіб, які бажать отримати роботу;
- професійна орієнтація і перепідготовка безробітних;
- виплата допомог зареєстрованим безробітним [2, с. 37].

Активна політика центру зайнятості населення (ЦЗН), спрямована на сприяння у працевлаштуванні, створення додаткових робочих місць, перенавчання безробітних, насичення ринку праці різноманітною та необхідною інформацією дозволяє активній частині населення вирішувати проблеми працевлаштування, не потрапляючи в категорію безробітних. Однак залишається інша частина незайнятого населення, яка все ж таки отримує статус безробітного. Причин цього багато, починаючи з вимог існуючого законодавства, на якому і заснована діяльність ЦЗН, а також психологічних якостей особистості безробітних. І тут центр зайнятості змушений вибудовувати так звану пасивну політику, яка фактично означає виплату допомоги безробітним і надання послуг із підбору робочого місця. Постанова на облік у центрі зайнятості та отримання статусу безробітного означає для індивіда не тільки набуття певних прав і обов'язків по відношенню до соціуму, а й встановлення специфічних економіко-правових відносин із центром зайнятості. Безробітний отримує право на матеріальну підтримку у вигляді допомоги по безробіттю або стипендії на період професійного навчання (за направленням центру зайнятості), а також інші права, передбачені чинним законодавством [3, с. 131].

Окрім вище вказаних видів допомоги, особи які тривалий час залишаються без місця роботи, потребують психологічної допомоги. Тривале безробіття призводить до збільшення маргінального про шарку, безробітний який активно не шукає своє місце на ринку праці і розраховує лише на допомогу, починає деградувати не тільки як кваліфікований працівник, а і як людина. Звичка жити на одну допомогу з'являється швидко, а позбутися від неї з кожним днем стає все важче. Чим довше людина залишається в статусі «безробітного», тим важче їй відновити себе як активну, самостійну та діючу особу.

На думку Ю.О. Павлова, безробітні найчастіше характеризуються наявністю таких видів потреб у допомозі, як: перебудова самосвідомості, психологічна реабілітація, психологічна мобілізація, усунення стану тривоги, підвищення стійкості до стресу, формування адекватної самооцінки, впевненості у власних силах. Нереалізованість цих потреб особистості безробітних ускладнює процес їх професійної перепідготовки. Адже ефективність перепідготовки значною мірою зумовлюється розумінням необхідності пошуку нових форм професійної самореалізації і усвідомленням себе як активного суб'єкта професійної діяльності та життя взагалі [10, с. 9-10].

Безробіття викликає багато переживань, що призводять до стану хронічного стресу, викликаного постійною фрустрацією, неможливістю задовольнити певні потреби людини. В результаті цього у багатьох клієнтів з'являється стан безнадійності, який супроводжується відчуттям непотрібності, нездатності принести певну користь собі, сім'ї та суспільству загалом. Навіть медики виокремлюють такий болісний стан і називають його - «невроз безробіття». Тому, у фаховій діяльності соціального працівника, який працює з безробітними, велике значення має безпосередній вплив на клієнта. Серед різноманітних способів впливу на клієнта значна роль належить консультуванню – процесу спільного осмислення життєвої ситуації клієнта і пошуку найкращого шляху вирішення проблеми.

Одним із основних завдань соціально-психологічної допомоги безробітним є включення механізму саморегуляції кожного з індивідів, які опинилися в складній життєвій ситуації, і орієнтуванні клієнтів на адаптивні стратегії поведінки на ринку праці. Більш дієвими та ефективними формами роботи з безробітними в центрі зайнятості вважаються тренінг, ділова гра, психодрама, групова дискусія, рольова гра, музикотерапія. Вони допомагають більш глибокому засвоєнню та відпрацюванню необхідних навичок і прийомів спілкування, взаємодії з оточуючими, а також пошуку роботи.

Також у центрах зайнятості проводиться професійна підготовка та перепідготовка осіб, які знаходяться на обліку в центрі та бажають змінити чи освоїти нову сферу діяльності з метою подальшого працевлаштування. Це надає клієнтам можливість отримати нові навички, знання та успішно працевлаштуватися. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації і перепідготовка громадян організуються Державною службою зайнятості за її направленням у навчальних закладах, на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від їх підпорядкованості згідно з укладеними договорами або у спеціально створюваних для цього навчальних центрах за рахунок коштів Державного фонду сприяння зайнятості населення.

Отже, для ефективної соціально-психологічної допомоги безробітним необхідно спрямовувати зусилля на посилення мотивації громадян до легальної продуктивної праці, розвитку у них установок на професійне самовизначення через проведення належної профорієнтаційної роботи.

Список використаних джерел:

1. Гриненко А.М. Соціальна політика. Навч. метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / А.М. Гриненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 309 с.
2. Юровська В.С. Становлення і розвиток загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття / В.С. Юровська // Право України. – К. : Вища шк., 2004. – № 10. – С. 37-41.
3. Баласинович Б.М. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на ринок праці і зайнятість населення / Б.М. Баласинович // Україна: аспекти праці. – К. : ДАККО, 2005. – № 1. – С. 30-35.
4. Павлов Ю.О. Психологічна допомога безробітним у кризовому стані в умовах професійної перепідготовки: Автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Ю.О. Павлов. – Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Київ, 2006. – 19 с.

Пономаренко Т.І.

аспірант,

Науковий керівник: Зеленін В.В.

кандидат психологічних наук, доцент,

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова

КОУЧИНГОВИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ

Спілкування є невід'ємною частиною життя суспільства в цілому і кожної людини, зокрема. Комунікативна компетентність як детермінанта успішного спілкування дедалі більше включається сучасними роботодавцями у базовий перелік компетентностей, що необхідні працівникові для виконання ними професійних завдань [2]. Високий рівень розвитку навичок професійного спілкування є важливою передусім для представників соціономічних професій, в яких комунікативна компетентність посідає одне із провідних місць у загальному переліку професійно-значущих компетентностей. Цим обумовлено зростання значущості комунікативної компетентності у професійній діяльності практичного психолога та психолога-консультанта.

Одним з сенситивних періодів для розвитку навичок комунікативної компетентності майбутніх психологів є період навчання у ВНЗ. В цей період не лише викладачам, а і самим студентам варто концентрувати свою увагу на розвитку професійно-важливих навичок. Головним завданням цього періоду є не лише становлення особистості студента, а і його професійне становлення як майбутнього спеціаліста своєї галузі. Через це актуалізується необхідність залучення різноманітних методів, підходів, технологій та створення необхідних психолого-педагогічних умов для розвитку комунікативного потенціалу майбутнього практичного психолога.